

Изази Недјељом. Цијена: За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића. За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у плaćеним писмима испосредством администрације «Глас Црногорца» на Цетиње, а може се и картом упућеним на пошту у Котор. Довиен ишло се уредништву. Рукописи се не враћају.

За осласе плаћа се од и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

БЕРЛИН, 3 априла. — Цара је сву ноћ узнемиривао кашаљ те није могао заспати мирно до тек пред зору. Цар није био на бојској служби у дворској капели, но касније је примио Царевниа и царевићку, Великог војводу баденског са Вел. војвоткињом (царева сестра) и преслушао је извјештај министра Ајленбурга.

ЦАРИГРАД, 3 априла. — Чета бугарских ускока, која је са руским паспортом кренула преко Солуна за Дедеагач да побуни Бугаре, ухваћена је и доведена у Једрне.

БЕРЛИН, 4 априла. — Цара је снашао јучер вели кашаљ (бронхита) са јаком грозницом, дишање му је убрзано. Грозница још ни давао није престала.

ПАРИЗ, 4 априла. — Новине објављују писмо Буланжерова бирачима у департману Нор-у. Бирачи су, вели, разумјели његово политичко вјерују: Да ваља распуштити помоћну скупштину, промијенити наметнути устав уставотворном скупштином, дако се народу тим дадне оно пространо право те га мора имати у републици.

БЕРЛИН, 6 априла. — (Службено.) Од јучер су знади ведега кашља у Цара много ослабили, грозница се изгубила. Ноћ је била боља, опште стање здравља задовољава.

БЕЧ, 7 априла. — Ћесар ће поћи у Инсбрук да поздраву Краљицу инглеску, која ће туда проћи 23 (10) априла.

У царевинском вијећу изјавио је министар финансије искрено, да сви пароди налазе само у Аустрији заштиту својих особина, свога језика и своје вјере. „Останимо вјерни тој Аустрији, сви без разлике политичког мишљења. Никаква влада (аустријска) неће моћи тријети политичке крајности, ма с које стране она долазила. Останак Аустрије почива на умјерености и узајамном поштовању“.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Поглед Црногорца на свијет

П. А. РОВИНСКОГ
(читао у сједници одјељења за етнографску Географског Друштва у Петрограду.)
Растњински свијет.
(Наставак.)

Дјевојка се жали на своју судбину цвијету ја блану (*trollius europaeus*?)
Цмиљ дјевојка по планини брала,
Цмиљ је брала, јаблан прескакала,
Па јаблану тихо говорила:
„Ој, јаблане, ој јаблане! и тебе бих брала,
Али немам драга, коме бих те дала;
Но ме мајка за недрагог дала,
За недрагог, гдје је доста блага.
Није благо ни сребро, ни злато,
Но је благо, што је срцу драго.“

Многијем биљкама Црногорац даје епитет дивљи и п и т о м и: прво на првом мјесту значи које дивље расте, а за тим значи још нешто грубље, грђе врте, друго обрнуто: нешто племенитије, боље. Тако дивљи бор или црни — *pinus halepensis*, а нитована или бијели — *pinus silvestris*. И дувана боља врта зов се п и т о м и, а гора дивљи, и ако га у дивљем стању у Црној Гори нигдје нема. Међу се изгубило име, и ако га у Црној Гори има свуда, од питомог приморја, па до каловите Ниве, зову га дивљи

БЕРЛИН, 7 априла. — Цар је провео ноћ доста мирно, по огањ још траје. Од јучер нема никакве промјене.

БЕРЛИН, 7 априла. — Болетин о Царевом боловању јавља: Потоња је ноћ била боља. Данас је мање огиња и болик се чује снажнији. Но нужно је да Цар још лежи у постељи.

ПАРИЗ, 8 априла. — Министар председник Флоке захтијева, према опасним приликама у држави, да му скупштина изјави своје повјерење, да би могао бранити установе републиканске против монархиста и плебисцитара (бонапартиста и Буланжера). Посланик Жимел предлаже општу политичку расправу и Флоке пристаје. Флоке изјављује да и он хоће промјену устава, но иште да скупштина сачека час кад промјена та неће више бити замка монархиста или закон диктатури. Скупштина изјављује министарству повјерење са 379 против 177 гласова, на ријешни да у соботу бира одбор за промјену устава.

Буланже је био у тој сједници и, гдје је год пролазио улицом, народ га је поздрављао.

БЕРЛИН, 8 априла. Болетин од синоћ, 9½ часа, јавља: Цар је имао мање огиња но јучер. Преко дана је много избацивао, дишање је било лакше. Волетин од јутрос 8 ч. вели: Цар је имао доста пријатну ноћ и чује се боље, иначе нема промјене.

ДОНИСИ.

Никшић, 3 априла.
Господар у НИКШИЊУ.

У понедељник 21 марта, Никшић је био обрадован доласком Његовог Височанства нашега Господара-Књаза Николе. У суботу 19-ог, дакле само на два дана раније, дознало се за Његов долазак.

Високом госту пошли су (до Сливља) у сретање: Госп. Војвода Шако

зову јања, јањица, жабурина, орница; а други ружица; дивљи парцис има своје нарочито име дополиен, а многи га зову горска ружа.
Кртолу у потоње вријеме почели су разликовати рану и поздану, бијелу и црвенкасту, американску и т. д., по и данас многи бољу врсту зову руском или русијанком, а грђу, ситнију шмањак или циганка. Име руска кртола дошло је отуд, што је прву кртолу у Црну Гору донио владика Петар I Свети, кад је ишао у Русију, да се завладичи, али, не дошавши до Русије, врати се из Беча, те се завладичи у Сријемским Карловцима, и тад је донио неколико кртола, од којих се је послје и распространила по цијелој Црној Гори. Од то доба и бољу врсту главог купуса такође зову рускијем.

Салвију зову пелин, услед нечељасте боје лишћа, као у пелина; а у Србији, Босни и Ерцеговини зову је кадуља (као што ми се чини, турска ријеч).
Печурке савршено не једу.
Да се мало зауставимо на самимјем именима биљка: чим, каквијем значајма руководи се ум Црногорца, увајајући за биљку ово или оно име. Прије свега, наравно, спољашњи облик лишћа или цвијета обраћа на се пажњу; тако: шаролист — *platanus* са шаренијем листом; исто тако рутавац,

* Вљк = влк, пошто са л замијенимо самоглав у, постало је вук; те тако и кљв = кљ, л = у, те постало кун. Прев.

Петровић управитељ ове нахије, су многим главарима из мјеста и околине и великим бројем грађана никшићских. На уласку вароши био је окупљен и упараћен многи народ жељно изгледајући свога милога госта. Топови са бедема градских огласише да је Њег. Височанство већ близу вароши. Тек сад наступи радосна врева — јер сваки хиташе да при уласку у варош види свога Господара, сада првом након скоро 2 године. Око 5 часова по подне Господар је већ био у вароши. Стаи му је био припремљен у Госп. Војв. Шака, же је Њег. Височанство отпушнуло од дугог и доста трудног путовања. — Готово цијелог дана вријеме је било мутно и вјетровито, а пред вече отпоче киша падаћи, која је — узгред буди речено — за све вријеме бављења Господарева у Никшићу трајала, тек по мало престајући. Инак, то ништа није сметало грађанству никшићском: да по своме обичају те исте вечери не поздраву свога најмилијег госта бакљадом и бесједом. А то је било овако:

До 9 часова у вече био је дошао велики број грађана код здања у коме су канцеларије: управитеља нахије, окр. суда и варошке управе. Одатле су бакљоноски кренули пут стана Господарева пјевајући: „Радо иде Србин у војнике“, — „Полетела два анђела“ и т. д. За њима је био остали народ. Кретање бакљаде огласило су ватрометни, који су са сред пјаче избацивали. Пред станом — прво је отијевата нар. химна. Његово Височанство Господар указао се на отвореном прозору, а такође и часници свите Његове, у којој су били г.г. министри Станко Радоњић, И. Пламенац, Ђ. Церовић и ађутант г. Николајевић. Госп. В. Петар Вукотић био је прије тога на неколико дана раније дошао у Никшић. Иза химне долазила је на ред бесједа, којом је оvd. учитељ г. Павле Поповић, у име грађанства никшићског, поздравео Његово Височанство, и — која од ријечи до ријечи овако гласи:

„Ваше Височанство узвишени Господару, добро нам дошли!

Послје не пуне двије године дана — Никшићу је опет у дио пала мила прилика, да у својој средини види Ваше Височанство свога Ослободиоца и љубленог Владара. — Висока посејта Вашег Височанства испунила је радосну срца свега грађанства милог Вам Оногоста. — Ми, који смо дошли овдје, да у име свега становништва овога града поздравимо давно и жељно очекивани сретни долазак Вашег Височанства, немамо довољно ријечи, којима бисмо могли изразити сва опатриотска и родољубива осјећања, која обузимају срца наша видећи Ваше Височанство, Богу хвала, увијек здрава и чила, на супрот многим и великим теретима владалачким, и свакидашњим очинским бригама Вашег Височанства за срећу и напредак ове земље и драгог Вам народа. —

Мили Ослободиоче наш!

Никшић се сретан назвати може, ако је кадар био обратити на се особиту пажњу Вашег Височанства, које је чешће давало и видљиве знаке Своје особите владарске наклоности према њему. Ако Бог да, историја ће Оногоста с благодарношћу, златним словима, забиљежити изванредну и велику дарожљивост, коју Ваше Височанство милостиво указао на цјел: подизања нове пркве у Никшићу, а у спомен великом претку свијетлог дома Његушева, обновиоства Црне Горе и њене слободне, — великог владике Данила! — И болница никшићска опомињаће многе боне патнике, за дуго, на вјечиту благодарност и признање — прво Вашем Височанству, коме она има за свој наставак нарочито да захвали, — уз оне изразе усрдне благодарности изјављене Њезиној Свјетлости Књагини Зорки, чије велико име никшићска болница данас попомећти се носи. —

Дични Господару!

На срцу Никшића лежи не само жеља за срећу његову већ и за срећу

у кога је лист покривен длачицама; зеленика — вада зелени дуб; трава класача — *bronus millis* зове се тако, што избацује класове. Или по мјесту гдје расте: поточарка — *nyosotis*; жабокрек — у мјестима, гдје крекећу жабе; лужања — која расте на луку; барац — расте по барана и т. д.; такође по својствима: жутокора; цједиљка, од које праве сито за цијеђење млијека, пошто помзу; гроздобоја, која служи за бојадисање вина; жара — коприва и т. д.

Друга имена и ако су постала услед посматрања спољашњег облика, али већ под утицајем више фантастичне представе; тако: висибоба или висигаће (*galanthus nivalis*) добила је име по преклоњеној чашици; докољен за то, што на дугачкој стабљини изгледа големаст и висином готово до кољена човјеку; кукче, о којима смо већ зборили, потсећају нас на оруђе тог имена, којим копају земљу (кука и мотика); име чуваркућа дошло је отуд, што ова биљка вада се хвата по задовима и вратима кућа; зебрице — *umbilicus randidinus*. Панч, напомињу истог облика жабре, рењце у рибе; тиква дивља (*brionia alba*) зато, ваља, што на њеном круглом и ситном плоду, као год и на тикви, налази се цвијетак као чашица, и њена хрпава стабљина са разрезанијем лиш-

(Из Двора.) Уторник, 5 априла, светковао је свијетли Двор даш рођења Њ. Свјетлости Вел. Војводе Зетскога Књаза *Мирка*. У цркви цетињског манастира очитао је преосвештени Г. митрополит благодарјење, на које су дошли *Њихова Височанства*, Њих. Свјетлости Књаз-*Нашљедник*, Књаз-*Петар* и Кнегиња *Зорка*, Гг. министри, војводе и остали чиновници. — Послије благодарјења било је честитање у Двору.

(Француско погластво.) Уторник вече стигли су на Цетиње: Повјереник послова Француске Републике на Двору Његовог Височанства, опуномоћени министар, Г. Патримонио, и секретар мисије Г. компе Серсеј, и одејели су у вел. локанду.

(Паробродско Друштво.) Са задовољством, које ће с нама дијелити сваки пријатељ Црне Горе, можемо јавити, да је подuzeће нашега Паробродског Друштва већ толико успјело, да ће се овога љета моћи приступити конститусању самога Друштва, а пловидба ће отпочети још у течају ове године. Акције овога Друштва, врло укусно израђене, већ су разаслаће на све стране свијема акционарима, и у течају овога мјесеца очекује се уплата акцијскога капитала. Чим се тај посао сврши, сазваће се, по свој прилици Јуна мјесеца, прва акционарска скупштина, која ће Друштво са свијем уредити и у цијелој радњи дати сталан облик, покрет и правац. Срећно да Бог да!

(Руски ларови.) Царско-руско погластво при двору Његовог Височанства примило је јучер овај брзојав: Словенска задруга у *Одеси* скупила је за Црногорце 1500 (хиљаду и пет стотина) рубаља. Изволите запитати Књаза, да ли да се пошаље тај новац или да се за то купи жита. Прилагаће се наставља.

Председник Знаменски.

— Г. *Голубински*, ђакон Димитријевске цркве у Барнаулу, у Сибиру, који је већ из нашег листа познат са своје хришћанске и братске милости према Црној Гори, послао је преко ц. руског погластва 200 рубаља, од којих 100 црногорској сиротињи, а 100 сиромашним ђацима у Црној Гори.

Из Великог Суда.

Број 30
1888.

О убијству *Пренка Лакина* из *Орахова*, којег уби *Чубро Лаков*.

давни зачуђене непознату сироту, мишуше даље. Сидјег је падао једнако, а што се боље раздањивало, чињаше се да бива студеније. Нада дебелијем снежним покровом некако се глухо разлијегаше варошка граја.

Дијете, дивље и постиђено, као да је што скривило, сакри се боље иза стуба, кад из убаха угледа пред собом госпођу Хибертину. Жена, немајући слушкиње, бјеше сама изашла да купи хљеба.

— Мала, шта радиш ту? чија си ти? запита је.

Мјесто одговора дјевојке обрну главу од ње. Жена настави свој пут, замахавши главом, као жалећи чаме. Али чим се она поодмаче, цурица паде на кољена, пак обеснажена пружи се на снијег, а бијеле похуљнице затрпаше је у час. У то се врати Хибертину посећи главицу врућа хљеба, па кад је угледа у ономе стању, повика:

— Е, мала, не можеш ти тако остати, пред вратима!

Домашни, изишав у сушет жени, узе од ње хљеб и рече:

— Узми је и унеси у кућу!

Хибертину се поврну и одиже дијете својим чврстим рукама. Бјеше склопила очи и етисла зубе, студена

еве Црне Горе, свега народа српског. Уредбама и наплетком у свима гранама државног живота, Црна је Гора — благодарјећи неуморном труду и бризи Вашег Височанства — за ово кратко вријеме мира знатно унапријед коракнула тако, да данас све образоване државе могу сматрати у ред оних државица, којима је збиља и највише стало до хуманитарних — човјечанских — цијељи, што може служити само на част и дику Црне Горе и њеног узвишеног Владоца, коме ће, ако Бог да, и црногорско бродовље славу по свијету проносити, а Црној Гори, материјалне и моралне користи доносити. —

На завршетку, молимо Ваше Височанство, да нам дозволи још неколико ријечи проговорити.

Глад, коју нам је прошла неродна година донијела, свирепом опасношћу пријећаше нашој, и овако спротној, домовни Црној Гори, и — Господару, — Вашег Височанства храбром и увијек вјерном народу. Сваког правог Србина до срца је заболела и сама помисао на јадни живот толико стотина спротних породица црногорских, а Ваше Височанство највише, за све — онако, како то може само родитељско срце коснути у бризи за ћеником својом. Но, Богу хвала! Очинском бригом Ваше је Височанство милостиво стало на пут очигледној опасности, дарекљиво пружајући обилате помоћи без разлике свакоме, коме је она поле нужна била.

Милостиви Господару!

Пријатност нам је, да и за то Вашему Височанству понизно изразимо топла осјећања своје поданичке благодарности, благодарности, коју у својим грудима гаје не само Никшићи, већ и вас народ милог нам отачаства Црне Горе, која усрдне молитве шаље вишњему: да Вас поживи дуго, здрава и весела, на срећу земље и народа нашега.

Живио нам дични Владоаче слободне и независне Црне Горе!

Живио нам Књаз-Нашљедник Данило!

Живјела Књагиња црногорска Милена!

Живио Велики Војвода Мирко!

Живила Црна Гора!

Живио Српство "

На сваки од ових узвика доле у народу орно се безброј: Живио! Живио!

Послије ове бесједе бакљада крене и стане у коло на сред пјаде, пјевајући књаз-ијесничкову пјесму: „Онам онамо“ . . . Опет отпочну ватромети, а

за тим народно коло: пјевање и играње са пуцањом из револвера.

Њег. Височанство било је уморно од путовања, али ипак није могао а да грађанима не изјави захвалност на бесједу и лицепом срдачном дочеку. Госп. В. Шако, послат од Њ. Височанства, дошао је међ грађане и изјавио, да је Господар потпуно задовољан дочеком Никшића и да је поздрав њихов побудио у Њему особита осјећања пријатности, на чему се Он налази побуђен изјавити своју топлу захвалу. Овај отпоздрав завршили су громки узвици: Живио! Иза овога веселе је у вароши трајало до неког доба ноћи.

Разумије се, да је варош рано била кеићена заставама, а у вече свуда освјетљена. На градским бедемима било је велико и врло лијепо освјетљење.

Тако је било првог дана доласка Господарева.

Осталих 6 дана бављења Његова, описаћемо укрлатко.

Господар је често излазио међу народ, који се све то више окупљао око Њега, из мјеста и околине. Распитивао је за здравље народно, за живото, глад и т. д. Увијек је био веома расположен. Дозвољавао је свакоме ко би га имао што питати да је слободан то писмено учинити, а никоме није бранно ко је хтјо и усмено. Давао је поуче народу да буде вриједан и штедљив, јер — говораше Он: „Радиши и Бог помаже“. По неколико пута излазио је дневно и шетао по вароши и на свакоме кроку указивао је милост своју даровима вриједним и добрим сиромасима: некоме земље, некоме стоке, некоме обоје, некоме у новцу, некоме у житу и т. д. Свако сироче обдарио је су по нешто новаца.

Са пратњом својом ишао је да прегледа нову болницу, са уређењем које био је пуно задовољан, а такође и са парком испред ње, који још није са свим довршен.

Долазио је и у судницу, и у њој се по неколико часова задржавао, са слушавајући разне врте парница и давајући правој страни задовољења. У осталом и није много било парбе.

Гледао је и мјесто, које је за нову цркву изабрао познати нижињер Др. Сладе, који је градио и плап за нови Никшић. Господару се мјесто допало као врло удесно и лијепо за цркву, која ће се — мислим — градити по плану Немањина задужбине — морачког манастира.

Његово Височанство наредило је, да се овога љета отпочне грађење мо-

ста каменог на р. Зети, на путу што води од Никшића у Риеан. Овај ће мост бити велика благодет за народ наш, а дако му и путови нови скоро у прилог томе притеку.

У опште, може се рећи слободно, Господар је потпуно задовољан са Никшићем како што се тиче града и грађана, тако и управе и реда у свему.

На нека најсиромашнија племена у овој нахији, Њег. Височанство милостиво је одредило знатне суме новаца, што ће им се одмах као помоћ у пужди издати.

Господар се с Никшићем опростио рано у понедељник 28-ог марта. Био је испраћен народом, који је из два дунге своје пожелло своме добром владоцу: Срећан пут! ?А?

ПОДГОРИЦА, 29 марта. — (Висока посјета и дар Његовог Височанства у олд. основ. школама и мухамеданском мејтепу.)

На дан 29 марта текуће године — приликом бављења свога у Подгорицу — Његово Височанство наш општељубљиви Господар благоизволио је превисоком посјетом својом удостоити овдашње основне школе. Том приликом задржао се при сваком одјељењу, живо се интересујући о стању, чистоћи, начину живљења, учења и владања дјечијег, — пропитујући у исто вријеме по неколико ученика (или ученице) из појединих разреда. За повољно расположење, Његово Височанство смилovalo се обдарити ученике овдашње мушке и ученице ђевојачке школе са 70 форинти. Тај лијеви дар од најмилијег даровоца — по налогу Његовом раздијелио се међу ученицима, који се тога дана затекли у школи. Тако исто благоизволио посјетити овдашњи вјерозаконски мухамедански завод — (мејтеп) ће се изволио обавијестити од дотичног наставника (оде), како се дјеца уче и владају, да ли разумију што уче, могу ли преводити и т. д. И тај завод обдарио је са 30 форинти, који се подијелише међу дјецом, која бјеху у мејтепу.

Тако чини добри Господар, чије је срце свагда загријано правом очинском љубављу — без разлике према свима стаљима вјерних поданика својих — свуда пратећи стање и живот народњи — свагда — а особито у оваквим тежим приликама, као што је ова бескрајно рђава година била.

То велико-узвишено срце сјетило се и у овим приликама малене школеке дјечице, тога нашег будућег нарантаја; те је благоизволио стотине малица који се спремају за будући живот овеселити. Заиста природа се може најбоље одушевити радошћу и весељем кроз дјецу — своје најсеријне синове. Стотине дјечијих гласова захорине као један глас „живио наш Господар, живио!“ Весело дјечијем не бијаше краја. — То бјеше одушевљено весеље дјечије — подобно оном „осана во вишњих“. Овакви ријетки и узвишени тренуци — остају најпријатније успомене из дјечијег живота.

Подгорички учитељ.

С Н О В И

Приповијетка Емила Золе.

(Наставак.)

Дјевојчица, не мислећи ни о чем, гледаше једнако честиту и чисту занатлину кућу; с лијеве стране врата бјеше прибијен жут димер, а на њему прним словима писаше: Хибер, велилац свештеничких одејда. Док је она те ријечи разабирала, отвори се с луцањом приземни прозор на истој кући и на њему се помоли човјек њекп, збркана лица, кукаста носа, цела сведена, густе коса са свим сиједе, и ако му не бјеше више од четрдест и пет година. И он застаде часком гледајући дјевојчицу, пак, добричина, на прћи жалостиво своје велике усне. За тијем видје она како се иза малијех зеленијех окана обрну к некоме и одмах се у крај њега стани она лијена жена. Обоје сад не смицаху очију с дјетета и бијаху сјетни.

Четири стотине година у тој је кући становала лоза Хибера и у њој се предавао везилачки занат, с она на сина. Неки мајстор „одеждар“ сагради је у доба Луја XI., други опет поправи је за времена Луја XIV., а Хл-

бер којега ми затјечемо везао је у њој свете хаљине, као и сви његови преци. Било му је двадесет година кад се заљубио у неку дјевојчицу, по имену Хибертину, од шеснаест година; а како се момак бјеше жестоко заљубио, а мајка јој, удовица некога чиновника, не хтјела на лијене дати цуру, с тога је он умакне. Хибертину бјеше љенота, какве се ријетко виђа. Осам мјесеца послје вјенчања, стара бјеше на умору, а невјеста трудна; ова оде к матери да се с њом опрости, али је она прокле и одузе јој нашљество. Дијете умрије оне исте вечери кад дође на свијет. Тврдоглава удовица ни у гробу не опрости немилу зету, јер по тада, и ако је вруће желио немаде порода. Након двадесет и четир година муж и жена још жаљаху за првијенчетом, које је живјело неколико часова, а већ изгубише и надање да ће покојница дићи с њих проклетство.

Мала збуњена с тога што је они упорно гледаху, сакри се иза подножја свете Агезе. У толико се и дућани почеше отварати и народ помаљати. Рекосмо да крај златарске улице сијече црквено налицје те, препријечена Хиберовом кућом, била би прави хорсокак, да под њом не гмиже, уска као гуја, једна уличица која изводи пред црквено pročеље, на манастирски трг. Двије цркварнице папђоше, на погле-

ћем пење се по плотовима, хватајући се парочитијем кончињима, као-год тиква; синдирац (tagaxasim) служи као играчка за дјецу, која, изломивши стаблику на комадиће, али тако, да с једне стране кожаца остане, праве синдире и натичу их себи на врат; шишак и шицурика истог су коријена; плод granatum rubica — шишак има сличност са плодом шицуриком: и један и други има споља тврду кожицу, а унутра и један и други пуни зрнења и т. д. Тако народ уопште крети туђе, њему непознате биљке, дајући им имена већ познатих, на пр. пелин, ракига (viteх Agnus castus), морска репа, лонух. Некима дају какав гођ епитет за разлику од опште познатог, на пр. пасји трн, зечије грожђе, зечији купус, зечија кртола (sucelamen), кумрино грожђе и т. д. Са некима веже се појам о особитијем одношајима, пријатнијем или непријатнијем, о особитом дјетству или цијела фантастична предетава, на пр. љубица, милодух, милиглед (anemone peratica), одољен, крволоча, вилина коса (чини ми се (cuta Eriythumium Панч.) мајчина душица, оман (од р. омамити) и др.

У мјесецу Јулију 1879 г. држали су Кучи стражу у планину према Гусињу. Официр ораховачки установио је да држе стражу војници из кућа задружних, како не би инокосијема био рад оназажен и то док би главне домаће радове посвршавали, па последице да се изједначе задружни са инокосијема.

Реченога дана десно се на стражу Чубро Лаков, који је имао брата Станка код куће. Војена власт јави стражи да инокоси иду дома, а који су се затекли из задружних кућа, да остану на стражи. Сви војници послушају наредбу, а Чубро Лаков неће, но пође дома.

Војена власт такођер одредила је била, да сваки војник који погријешни на стражи буде глобљен, а глобу да потроши онај ред војника, из којег буде војник погријешнио.

Према тој установи, официр пошље два војника Пренка Јакина и Илију Васова, да узму глобу од Чубра ради поменутог преступа. Ови узму од Чубра једно дивље, које је ваљало 1 фор. и понесу га стражи да га потроши.

Сјутра дан, кад су се Кучи премјетали с једнога катуна на други, Чубро убије Пренка Јакина, па утече у Арбанију. Власт преждене и фамилију Чуброву преко границе, али доцније допусти истој да се поврати натраг, а Чубро остане у Арбанију.

Чубро није мировао док му је фамилија била преко границе, већ је Ораховцима крао коње и другу животињу. Пошто му се фамилија повратила, престао је красти.

10 новембра дознаде Пунинша Кретов, рођак убијеног, да ће Чубро доћи к своме брату, те стави тајну стражу да чека Чубра, који дође у кућу код свога брата Станка, ће буде ухваћен и доведен пред суд.

При испитивању Чубро је признао све наведено.

Пресуда.

Чубро је убио Пренка сјутра дан по што му је глоба узета, кад није више имало раздражење мјеста, јер је довољно било времена да здраво расуђење заузме мјесто раздражења, из чега се јасно види, да је убиство извршено с предумишљајем.

У отежницу наводи се и то, што је Пренко вршио заповијест, коју му је старија власт дала, рад ичега би убијен.

Прешествености пак међу убијеним и убијом није било никакве, нити икаквог повода пизме или освете.

Из свих разлога, Велики Суд осуди Чубра Лакова из Орахова (из Куча) на смрт.

Примједба.

Пошто је пресуда изречена, подвезана је на ријешење Шеговом Височавству Књазу, који изволи удјелити именованом злочинцу милост, и свести казну на вјечиту робију у Грмобжур.

Број 40.

Давија о свађи Маља Иљова Кликовца и Душе, жене Станка Муцова Кликовца, обојица из махале Зете.

и лака као тић кад испаше из гнијезде.

Домаћин затвори врата, а Хибертина са тијем живијем теретом прође кроза приземну собу, у којој примаху госте и гдје пред прозором бјеше разастро неколико златоткањих крпа; одатле уђе у кухињу, а та је сувота некад била заједничка изба старијем Хиберима, јер се још виђаху греде и поплочани под, криљен на више мјеста као и пространи одак ограђен тесанијем каменом. На полицама бјеше поређано веома старинско посуђе, врчине, тенсије, старе плитке коштерне и т. д. Али пред одаком бјеше огњиште по новом начину од ливена гвођђа са оптоком и јабучницама од мједи. Огњиште бјеше усвијано и вода је глогољила у њему, а ибрик пун каве с млијеком димљаше на крају.

— Ха-а! Колико је боље овдје по на двору! рече домаћин, метнувши хљебац на старински сто, по сред кухине. Стави јадницу ближе к огњу, да се раскрави!

Жена положи дјевојцицу, пак обоје стадоше гледати како се наслак повраћа. Смијег се точио са њене одјеће и капљаше крупнијем капљама на под. Кроза раздрте мушке превље виђаху се њевине израњиване ножице, а тапушке хаљинице бјеху припуле уз окрућено тијело — невољно и болно.

Окр. Суд подгорички од 27 нов. 1886 г. достави ово:

Душе Станкова каже: Једне ноћи у мјесецу марту о. г. пође мој муж у лов, и пошто закасни те га не могах чекати, пођох у другој кући ће спавамо, те легох да спавам. Пошто лежах једно по уре, уљеже човек у кућу, а ја држећи да је Станко, речем му да затвори врата. Он дође код мене и поче да ме пиље по јоргану. Ја га питах: „Имаш ли рибе?“ Он одговори да нема и зашта ме ће је Муцо, ја одговорих да спава. Он се затим прими на кревет и поче поново да пије по јоргану. Ја га запитих: „Што пијеш?“ Он одговори: „Ја сам Маљо Иљов“. Ја у први мах мишљах да ме Станко прова те пружих руку и дохватих га за руку и за преи, и видијех да има памучни дамадан и гуњину које нема на Станка. Ја га турнух с кревета и перамотић га, за тим он утече из куће а последије њега дође Бело Милов и поче звати Станка; ја му се озвах, он ме пита: „Ко је долазио код тебе?“ Ја му одговорих: „Није нико“. Он рече: „Јест Маљо Иљов, ја сам га посла“. Ја му рекох: „Казаћу дома“ и заплаках.

Послије овога рекла ми је мајка Маљова: „Чувај се од Маља, јер ће ти нос окнути, е се Маљо захвалио да ће убити тебе или Станка.“

У половину септембра о. г. пођох у дрва у Луг Куришци и кад везах дрва дође покрај мене Маљо Иљов, он носаче дрва и један колац; назва ми: „номага Бог“, а ја му одвратих: „доброти ерећа“; он ме пита: „Како би оно?“ Ја му одвратих: „не знам, ти знаш.“ Маљо онда извади једно дрво и изби ме колико шће на отоле пође. Ја остадох оиће, за тим пођем на тор у Бијело поље, ће сам лежала за три дана, отоле су ме повели у род на кола, ће сам лежала бона за један мјесец дана, последије су ме пренијели бону дома и ту сам боловала за два мјесеца, све од удараца Маља Иљова.

Преко свега тога, ја нијесам нишела казати од чега болујем, док није Маљо сам прогласио.

Бело Милов каже: Углавили смо за једну ноћ ја и Маљо Иљов, да пођемо на рибарење, но Маљо не дође на углаву. Пошто се повратимо сретемо Маља у скочак Нешка Алексина и повратимо се на „Сак“. Мене одведе Маљо у стогове Томе Нешова и рече ми: Ја ноћас навријех на белаву. Ја га упитах зашто. Он одговори: Ја иђах код тебе и сретох Душу Станову и ш њом се пошалих, такох ју по рамена и рекох јој: претила ли си као да те на шећер хране. Она ме перамоти, но пођи и реци јој да не кажује никоме, јер сам је чуо ће вика по кући. Ја пођем и ово јој речем. Она одговори да не ће кажевати и нека ме љаво носи и с Маљом. Иза тога ја пођох на „Сак“, Маљо ме пита: „што би?“ Ја му одговорих да од тога нема ништа.

Маљо Иљов све наведено признаје.

Пресуда.

Велики Суд из наведеног пресуди: да Маљо, зашто је дирао у част поштене жене, остoji једну годину тамнице (изузимајући 15 дана што је остеојао) и то о свом трошку, које износи 44 талијера. Сувише да плати Души за ударце тал. 28 и све друге путнине, учињене око ово давије.

Њу подузе жежња, пак се блазну и трзну собом, као звијере кад се у гвожђа ухвати, а лице увуче у гнусну крпину, коју бјеше подбрала. Десну мишницу бјеше чврсто прислонила уз груди, те на први мах помислише да јој је узета.

— Умири се! ми ти нећемо зла учињети... Одакле си? Чија си?...

Што јој даље говораху то се она више плашила, обзирајући се, као да неко бијаше иза ње, па се бојала да је не избије. Једнијем погледом погледа кухињу, под, греде и сјајно посуђе. За тијем јој се очи отеше кроза неједнаке прозоре пут стабала мразом окованијех у владичанској башти, па као да се зачуди е је ту на лијево, дуж једне путање, саборне цркве са римскијем призорима под сводовима. У томе на ново је ухвати жежња, јер поче осјећати тошину, пак обори очи и стаде мири.

— А јеси ли одавде родом?.. Како ти зову оца? питаху је.

Али по што ни на то не одговори, Хибер посумња да јој се стегло грло, пак ће жени:

— Мјесто што је запиткујемо боље би било, чини ми се, да јој одмах дамо здјелу каве с млијеком.

То се и Хибертини учиње најпаметније, те с мјеста стави пред малу своју здјелу и устаде да одреже за њу

К њ и ж е в н о с т .

Уредништво је примило на приказ:

БРАНИЧ, часопис за правне и државне науке. Власник удружење јавних правозаступника у Србији. Одговорни уредник Ђорђе А. Ненадовић јавни правозаступник. Број 7. Год. II. Биоград. Штампарија задруге штампарских раденика. 1888.

Садржај: Habeas-Corpus акта или јамства за личну слободу. I. Појам слободе. II. Врете слобода. III. Јамства, да се лица не затварају како је коме воља. Написао Јован Милићевић рачуноисп. Гл. Контроле. — О трговачким пословима. Б. О пословима који се сматрају за трговачке према лицу које их предузима. Пише Ђорђе Ж. Ђорђевић проф. трг. права на вел. школи (наставак). — Из суднице: VIII. Држава није дужна да накнади штету закупцу брода кад се прекине саобраћај услед нарешене исправке дотичног пута. Одлука опште сједнице касац. суда. Саопштио М. Дамјановић. — Књижевност. II. С. Таганцев. Лекцији по руском уголовном праву, читавиња. Частъ общаа. Выускъ I. Од М. Р. В. — Виљешке. Стецишта и продаје имања на јавним лицитацијама од 1 нов. 1886 до 1 нов. 1887 год. Казнен завод у Зеници. — Вјесник. Народна скупштина. Награђен темат. Јавни правозаступник г. Марко С. Ђуричић.

ОМЛАДИНА, часопис за науку, књижевност и друштвени живот. Издаје уједињена омладина. Излази два пута мјесечно. Год. II. 15 марта 1888. Бр. 5. Уређује и одговара С. Кукић. У Биограду. Штампарија задруге штампарских раденика. 1888.

Садржај: Школе живота — Србија и јединство Српства. — Поставак породице приватне својине и државе, од Фр. Енгелса. — Прогрес у природи, од Л. Бихнера. — Божитва прича, од Шчедрина. — Наш друштвено-политички живот. — Старчева pjesма (у прози). — Књижевност. — Претплатни позив. — Радња пододбора. — Нова читаоница.

Уз овај број има 4-ти табак додатка: „Србија на Истоку“ од Св. Марковића.

СПИСИ Стјепана Митрова Љубише. Књига прва. Свеака II. У Биограду. У штампарији Краљевине Србије. 1888. Цијена 30 новч. Стр. 81—176.

ХРИШЋАНСКИ ВЈЕСНИК, часописе духовни за хришћанску науку и црквене књижевност. Издавалац и одговорни уредник: Алекса Илић, протојереј и предеједник конзисторије биоградске у пензији. III. свеака, март. Год. X. У Биограду. Штампарија Ј. Ј. Медедијан и Ђ. Кимановић. 1888.

Садржај: 1. Манастир Хилендар и српски калуђери. 2. О религији и религијском васпитању. 3. Пропаганда. 4. Јеванђеље и философија. 5. Удружимо се што прије, у томе нам је снас. 6. Пријатељска писма. 7. Књижевни дио: Шематизам даламатинске, боко-которске, дубровачке и епископске православне епархије за год. 1888. 8. Вјести из црквеног свијета. 9. Црквене вјести. 10. Гласник.

РАТНИК, лист за војне науке, новосте и књижевност. Год. X. 1888. Књига XIX. Свеака III. Март. Издаје Главни Ђе-

двје добре кришке хљеба. Док је она то чињела, сирота једнако презајући трзаше се патрашке, али како је глад јача и од зазора и од свега, навала те стаде лакомо јести и сркати. Муж и жена да је не би сметали замукоше, чисто дирнути, видећи како јој дрхташе лијева рука, којом је приносила јело к устима. јер јој десни лакат бјеше као прикован уз груди. Кад сврши, здјелица јој се измаче те је прихвати весиретно лактом, као савато чељаде.

— Ама, као да си рањена у русу? Де, покажи, дунице! Не бој се! рече Хибертина и дохвати је за раме. Мала скоци као помањена и стаде се отимати, али у тој рвањи одмаче лакат те јој из продртијех њедара испале укочена књижица, коју бјеше скрила баш до коже. Мала се брзо нагну, али не би на вријеме, те од љутине стиште своје мале неснице гледајући, како ти туђинци листају и читају њену књижицу.

Натпис је био:

„Управа напуштене дјеце у округу Сене“. На првој страници, под иконом светог Викентија де Паоли, бјеше, с једнога краја наштампано: „Презиме васпитанице“, а поред тијех ријечи пером повучен прост потез. Испод тога, поред ријечи: „име васпитанице“ одговарало се: Анђелија Ма-

нералштаб. Одговорни уредник, Ђенералштабни пуковник, Драгачевић. У Биограду. Штампарија задруге штампарских раденика.

Садржај: Грађа за историју 5-ог батаљона. — Образовање пјешадије у јевропским војскама. — Мерзери код пољске артиљерије. — О снабдевању пјешадије муницијом. — Унут за спрему трупа за борбу. — Различности. — Додатци: 1. Употреба пољске артиљерије. 2. Српско-бугарска војна.

VIESTNIK хрватскога археолошкога друштва. Година X. Бр. 2. У Загребу 1 априла 1888.

Садржај: 1. Откриће бакрених новаца из I. и II. столећа по Исугу у околини Пруговца у Подравини, сви великога модула. С. Љубић. 2. Три нова предисторијска предмета с отока Корчуле. Фр. Радић и Вид. Вулетић В. 3. Старобосански надписи у Босни и Херцеговини. (Наставак). Вид. Вулетић Вукасовић. 4. О напретку археол. знаности у нашој хрватској земљи. С. Л. 5. Додатак о надаису Херцега Шћепапа. Вид. Вулетић В. 6. Дописи: Антун Богетић из Черевца. — Фрањо Радић и Вид. Вулетић В. из Корчуле. 7. Разне вјести.

Обзначе уредништва.

Вјестник за сада излазиће свака три мјесеца. Годишња претплата стоји 4 фор. а. вр. за све аустро-угарске земље; а за извозом 8 марака или 10 франака.

Списи, пошиљке и годишњи приноси имају се од сада отправљати под насловом: Хрватском археолошком друштву у Загребу (у земаљ. музеју).

Претплату прима и књижара Ј. Хартмана у Загребу.

У М Ј Е Т Н О С Т .

Новосадско „Наше Доба“ јавља ову повину:

Онамо онамо за брда она. Пјесма од Књаза Николе I. Црној Гори, Брдима и Поморју. За гласовир ставио Х. Дубек, коровођа српског новосадеког читаоничког пјевач. друштва. Издаће српске књижаре Браће М. Поповића у Н. Саду. 1888. Цијена 40 новч. са ликом Књаза Николе I.

Препоручујемо ову гласовиту пјесму, у ноте стављену, нашем свијету. Пјесма је врло карактеристична, а како је за класир удешена, треба да је свака српска кућа има, тим прије, што је ликом пјесника Књаза угледно украшена.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Г. Јован Маучевић из Осјека шаље: „Невен“ Чика Јовин лист омладини осп. школа Зецких од 1881 године на дар — непрестајући га редовно шиљати и текуће године. На чем се племенитом дародавцу на тако лијепо циљје у име благодарне омладине школе најсрданије захваљује.

Подгорица, 1 априла 1888.

Управа основ. школа.

рија, а на ниже дан и година рођења, 22 јануара 1851-ве. У примједби стајало је: „примљена би 23 дана мјесеца јануара и записано у матици под бројем 1634“.

И ништа више.

Ни оца, ни матере, нити крштенице, цити икакве писмене исправе, до та књижица у напрувену повезу, хладна и немилостива, као што су ледене и немилосне чиновничке руке, које су то писале. Никога на свијету до те сужаљске биљешнице. — напуштено створење, уврштено у матицу и бројем означено.

— Ох! јадна нахоткиња! повика Хибертина.

На то се мала Анђелија разгорилади.

— Боља сам од осталијех... Да што, нег боља!.. Ја, никад нијесам што год другијема украла, а мене свак краде... Врните ми одмах што сте ми украли!...

(Наставље се.)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Под насловом:

„ХЕРЦЕГОВКА“

намјеравам дати у штампу све моје досадање пјесме, штампане и не штампане по разним српским листовима.

Књига ће изијети до 5 штампаних табакá.

Цијена је књизи 34 новч.

Претплату примам само у готовоме новцу.

Да „Херцеговка“ не остане за дуго успавана, већ да се што прије прене из свога тврдога сна, да протре очи и да угледа бијела дана, стоји до довољног броја претплатника.

Уздајући се у српску читалачку публику, којим потпуну наду, да ће моја „Херцеговка“ што прије угледати свијета, те миломе Српству своје, ређати своје боље, своје жеље срца свога.

Умољавам све моје пријатеље, како на овим крајевима тако и на страни, да се својски заузму око скупања претплатника.

Претплату ваља упућивати у плаћеном писму директно мени на Цетињу, под овом адресом: Буро Т. Перовић, Цетиње (Црна Гора). — (Bjuro T. Perović, Cetigne. (Montenegro).

Молим да у писму буде тачно забиљежено име и презиме претплатника, мјесто пребивања, улица, број куће (т. ј. ако га има), како би књига свакојему претплатнику вјерно могла у руке доћи.

Имена претплатника биће штампана на крају књиге.

Скупљачи добивају на сваких 10 комада 1 комад у дар за њихов труд.

Умољавам се како српска тако и хрватска уредништва, да изволе у својим цијењеним листовима овај „ПОЗИВ“ прештампати.

Цетиње, 15 марта 1888.

БУРО Т. ПЕРОВИЋ.

КЊИЖЕВНА ОБЗНАНА.

Скоро ћу дати штампати у листку „Гласа Црногорца“ продужење „Библиографије о Црној Гори“, што прикуних за бављења мога у Загребу.

Кад се доврши штампање у листу, одмах ћу одштампати све у особиту књигу.

Књигу ћу послати чим буде штампана онима који се већ претплатише (а таквих је свега 20 комада).

Књизи ће бити цијена, као што је већ јављено, 1 фиор. а. вр.

Да би ова библиографија што потпунија била, молим свакога ко би знао за какву књигу о Црној Гори да ми саопшти њен потпун наслов.

Молим српске и хрватске листове да би ово прештампали.

Цетиње, 28 марта 1888.

МАРКО ДРАГОВИЋ,

бавши главни секретар мин. просв. и црквених дјела.

ОБЈАВА.

У књижари потписаног налазе се на продају „Из Црне Горе и Приморја“ приповијетке С. Матавуља, које су сад изашле. Цијена је комаду 65 новчића.

МАРКО ИВАНИШЕВИЋ.

Код потписатог налазе се на продају сљедеће његове књиге:

„С пута по Црној Гори“ 50 п.

„Škole u Crnoj Gori“ 40 п.

„Čiji je spjev Smrt Smail-Age Čengića“ 40 п.

Цетиње, 30 марта 1888.

МАРКО ДРАГОВИЋ.

НА ЗНАЊЕ.

Нашу трокатну кућу постојећу на Црнојевића Ријечи у главној улици продајемо својевољно.

Ко би исту купити желио нека се обрати ради погодбе г. Ату Кујићу трговцу на Цетиње.

Превиш, 4 априла 1888.

БРАТА ТОМИЋИ
из Дробњака.

ОБЈАВА.

Кућа Сава Бјелоша постојећа у ову варош износи се јавном инканду за измиру његових дугова. Кућа је двокатна, у линију главне улице, а на углу улице која води колском путу цетињско-ријечком. Ко би желио исту купити нека се пријави у канцеларију ове Управе до 20 маја о. г., којег ће се дана уступити оном ко највише цијену и готов новац понуди.

Број 197.

Цетиње, 31 марта 1888.

УПРАВА
ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОГЛАСИ.

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 654 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles, etc. etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie, adressée à

MM. JULES JALUZOT & CIE
à Paris.

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du **PRINTEMPS**. (Bien spécifier les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 fr. est expédié franco de port jusqu'à la frontière. A partir de 50 francs, toute commande pouvant être expédiée en un Colis Postal, est envoyée franco jusqu'à destination.

КЊ. ЦРН. ПОВЛАШЋЕНО ПАРОВРОДСКО ДРУШТВО.

ОГЛАС.

На основу закључења приврем. одбора књ. црн. повл. паробродског Друштва од 4. Јануара ов. г. продужени рок за уписивање акција тога Друштва минуо је 31. Марта ов. г. по старом календару.

Како је тијем закључено уписивање акција, то се уљудно позивају г. г. повјереници Друштва, да изволе своје листе са новоуписаним акционарима што приђе потписаном предсједништву послати.

Уплата уписаних акција има се извршити до 1. Маја ов. г. по стар. кал.

Потписано предсједништво, чим прими листе новијех уписаника-акционара, разаслаће дотични број акција својим повјереницима, а ови ће предавши акције својим уписаницима примити од њих припадајући износ и послати га потписаном предсједништву.

Акционари, који су се непосредно код потписаног предсједништва уписали, примиће непосредно од истога своје акције и имају непосредно истоме послати припадајући износ.

Цетиње, 1. Априла 1888.

У ИМЕ ПРИВР. ОДБОРА КЊ. ЦРН. ПОВЛАШЋЕНОГ ПАРОВРОДСКОГ ДРУШТВА

Секретар:
Вуко Вулетић.

(2—3)

Предсједник:
ЈОВАН ПАВЛОВИЋ.